

Norsk Folkehjelp
Fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon

Fellesforbundet

Fellesforbundet

Sør-Afrika og minehunden Hanki

Statusrapport 2025

TAKK FOR VIKTIG SAMARBEID!

Vi ønsker å rette en stor takk til Fellesforbundet for støtten til Norsk Folkehjelps arbeid i Sør-Afrika og til utdanning av minehunden Hanki. Det økonomiske bidraget går til våre partnerorganisasjoner og deres arbeid for mer rettferdig fordeling av makt og ressurser. Mange av dem samarbeider tett med fagbevegelsen, og har opplevd både trusler og vold fra arbeidsgivere som motsetter seg fagorganisering.

Selv om andelen sørafrikanere som opplever sult blir mindre, er det fortsatt mange som ikke har god nok mattilgang. Sør-Afrika ligger på verdenstoppen når det gjelder ulikhet og inntektsforskjeller. Befolkningen vokser med nesten to prosent hvert år. Hvis økningen fortsetter i samme tempo, må matproduksjonen eller -importen mer enn dobles de neste

ti årene for at alle skal få nok mat. Derfor er tilgang til jord og vann viktige kamp-saker.

En delegasjon fra forbundet besøkte Sør-Afrika i februar. Våre partnere ønsker å rette en ekstra stor takk til Fellesforbundet som tok seg tid til å bli bedre kjent med arbeidet vårt, og forteller at det å bli sett og lyttet til gir en ekstra motivasjon til å fortsette kampen for et mer demokratisk og rettferdig Sør-Afrika.

Det betyr mye for Norsk Folkehjelp å ha en samarbeidspartner som Fellesforbundet. Vi deler det samme verdigrunnlaget, noe som er viktig for å kunne nå de målene vi setter oss. Forbundets klubber og avdelinger bidrar også med økonomisk støtte til andre deler vårt arbeid.

Vi takker Fellesforbundet for solidariteten, og ser fram til videre samarbeid.

Raymond Johansen

Raymond Johansen
generalsekretær, Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, sanitet og redningstjeneste, humanitær mine- og eksplosivrydding og flyktning- og integreringsarbeid. Norsk Folkehjelp har rundt 15 000 medlemmer i Norge, og ca. 3000 ansatte i 30 land.

NORSK FOLKEHJELP I SØR-AFRIKA/MINEHUND

Norsk Folkehjelp har vært til stede i Sør-Afrika i over 30 år. Våre mange samarbeidspartnere gjør en stor innsats for å bedre folks hverdag. Rettferdig fordeling er et felles utgangspunkt for arbeidet.

Vingårdsarbeiderne har organisert seg og fått gjennomslag for krav som tre ukers betalt ferie og fire måneders fødselspermisjon.

Norsk Folkehjelps sørafrikanske samarbeidspartnere er sosiale bevegelser, sivilsamfunnsorganisasjoner og forskningsinstitutter. Slumbeboere, vingårdsarbeidere og lokalsamfunn som er berørt av gruve- og utvinningsindustrien er blant dem våre partnere arbeider med

og for. Kvinner og ungdom er prioriterte målgrupper. Når befolkningen får kunnskap og midler til å organisere seg, kan de i fellesskap gjøre noe med dårlige arbeids- og boligforhold.

Målet er at partnerorganisasjonene gjennom samarbeid og utveksling skal

øke sin påvirkning på myndighetene lokalt, nasjonalt og regionalt. De vil endre jordbrukspolitikken slik at det tjener småbønders interesser, gi slumbeboerne boliger de har krav på, og rette søkelyset mot kvinners rett til jord, for å nevne noe. Partnerne jobber også med å øke folks kunnskap om hvordan de kan stille myndighetene til ansvar og kreve åpenhet og sannferdig informasjon.

Fellesforbundet støtter også opplæringen av den ett år gamle minehunden Hanki ved Norsk Folkehjelps minehund-senter i Sarajevo i Bosnia-Hercegovina.

Utgitt av: Norsk Folkehjelp
Trykk: LO Media
Layout og tilrettelegging: Kirsti Knudsen og Anne Vines
Foto: Stian Fyen i Fellesforbundet (Sør-Afrika) og Norsk Folkehjelp
Tekst: Børge Ånesen, Fellesforbundet og Norsk Folkehjelp

ORGANISERING ER LØSNINGEN

Sør-Afrikas grunnlov er en av de sterkeste i verden når det gjelder menneskerettigheter, og sikrer blant annet alles rett til husly, vann og strøm, selv om de bor i et skur i en uformell bosetting. Men fra å ha rettigheter etter loven, og til få dem innfridd i virkeligheten, er veien lang. Og motkreftene er mange.

De 250 innbyggerne i bosettingen Salt Rock har kjempet for å beholde boligene sine siden 2018. To ganger har de måttet bygge opp sitt lille bølgeblikksamfunn. Nå har de vunnet i retten, og skal snart gå fra uformell bosetting (uten strøm og vann) til formell bosetting (strøm og kanskje vann).

Alle i Salt Rock er organisert i Abahlali baseMjondola (AbM) – Norsk Folkehjelps partnerorganisasjon – som har over 150 000 betalende medlemmer over hele landet. De har som mål jevne ut forskjellene i Sør-Afrika og sørge for anstendige levevilkår i slumstrøkene.

Å kjempe mot den ekstreme forskjellen mellom fattig og rik i Sør-Afrika er livsfarlig. Slumbeboerorganisasjonen AbM er kanskje den farligste organisasjonen å være tillitsvalgt i. De siste årene har 14 aktivister og tillitsvalgte blitt drept. Lederen Sbu Zikode og resten av ledelsen i AbM lever ofte i skjul på grunn av faren for liv og helse for dem og familiene deres. Senest i 2022 ble den tidligere lederen Lindokuhle Mnguni skutt og drept.

ORGANISERER VINGÅRDSARBEIDERE

Nesten fem millioner sørafrikanere mangler grunnleggende rettigheter som

vann og strøm. Mange er arbeidsløse. Norsk Folkehjelp i Sør-Afrika støtter organisasjonen SERI – Socio-economic Rights Institute. De har blant annet jurister som hjelper nabolag og sosiale bevegelser med å få oppfylt sine rettigheter.

På vingården Louisvale er arbeiderne organisert i fagbevegelsen CSAAWU (Commercial, Stevedoring, Agruculture & Allied Worker Union). Siden de organiserte seg har de krevd og fått gjennomslag for krav få andre av de rundt 4500 organiserte – av rundt 900 000 arbeidere i sektoren – har fått til.

Vingårdsarbeiderne har tre ukers betalt ferie og fire måneders fødselspermisjon. De har gratis barnepass mens de er på jobb, og de bor på gården i det de selv beskriver som greie hus og forhold. En gang i året går tillitsvalgte gjennom tilstanden på husene sammen med bestyrer og arbeidsgiver og fikser påpekte mangler.

Arbeiderne har fortsatt en minstelønn på 28 rand pr. time (cirka 17 kroner), men de er stolte av det har fått til når det gjelder arbeids- og boligforhold etter at de organiserte seg. Det hjelper å stå sammen og i tillegg ha en arbeidsgiver som respekterer avtaler – for dem er det ikke så mange av i vinindustrien.

STORE KONSEKVENSER FOR SMÅBØNDER OG FISKERE

En annen av Norsk Folkehjelps partnere i Sør-Afrika er South Durban Community Environmental Alliance (SDCEA) – en uavhengig miljøvernorganisasjon i Durban som jobber for å bedre miljø og livsgrunnlag for småbrukere og fiskere. Paraplyorganisasjonen består av 19 partnere, og får støtte til utvikling gjennom Norsk Folkehjelps landprogram.

Naturkatastrofer er ofte ekstra ødeleggende for folk som lever i fattigdom og strever med å skaffe seg et levebrød. Selv noe så vanlig som regnvær kan få store negative konsekvenser. For en tid tilbake ble Durban utsatt for en regnstorm som skylte vekk veier og jordbruksprosjekter. Alt ble revet vekk av naturkreftene – en katastrofe for småbønder som opererer i et sensitivt økosystem.

Fiskerne som går ut fra Durban – kontinentets største havn – er også utsatt når det skjer store klimaendringer. Hyppige regnstormer fører til at fisken ikke biter, noe som er avgjørende for om fiskerne og deres familier går sultne eller ei til sengs.

SDCEA tar også prøver av luftkvalitet og vannkvalitet for å påvise forurensning slik at de kan gå til anmeldelse av myndigheter som ikke følger opp loven.

IVRIG MINEHUND UNDER OPPLÆRING

Fellesforbundet støtter opplæringen av minehunden Hanki ved Norsk Folkehjelps globale minehundsenter i Sarajevo i Bosnia-Hercegovina.

Navn: Hanki
Rase: Belgisk fårehund
Født: 14.05.2024
Kjønn: Hunn

Hanki har utviklet seg jevnt og trutt i løpet av opplæringen, og går løs på enhver oppgave med stor iver. Under retningssøket beveger hun seg fint langs den lange stien med båndet, men hun har hatt en tendens til å øke farten litt for mye på tilbaketuren, og trenerne har måttet jobbe litt med å bremse henne. Det har hjulpet, og Hanki er nå i stand til å holde et mer kontrollert tempo i begge retninger, noe som gjør søket mer håndterbart.

LYDER KOMMANDOER

Når det gjelder kommandoer og interaksjoner, lyder Hanki det grunnleggende som «sitt», «ligg ned» og hvordan hun skal bevege seg i en rett linje. Etter litt repetisjon har hun lært å bevege seg på plass for foran hundeføreren fra sittende stilling. Hanki lyder nå «kom»-kommandoen og setter seg foran føreren, men det er fortsatt rom for mer forbedring når det gjelder hurtighet og konsekvens.

Totalt sett viser Hanki jevn framgang. Selv om hun ennå ikke er den raskeste eller mest presise av hundene, er hun pålitelig og plukker stadig opp nye ferdigheter. Med fortsatt trening vil hun fortsette å forbedre sine evner i både hastighet, nøyaktighet og presisjon.

GI DITT BIDRAG

Du oppfordres til å bidra økonomisk til arbeidet i Sør-Afrika. Det kan gjøres enten ved å opprette din egen innsamling på Facebook eller Spleis, til vipps-nummer 10145, eller direkte gjennom bank til kontonummer 9001 08 76000

FÅ INFORMASJON

For mer informasjon om samarbeidet, kontakt: Fellesforbundet v/Jørgen Kaurin, tlf.: 900 86 479 / e-post: jorgen.kaurin@fellesforbundet.no, eller Norsk Folkehjelp v/Heidi Gulbrandsen Smerud, tlf.: 91 62 42 93 / e-post: heidis@npaid.org

FØLG OSS

facebook.com/folkehjelp
X: twitter.com/norskfolkehjelp

Norsk Folkehjelp
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO
Tlf.: 22 03 77 00
www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon. For 300 kroner året blir du medlem, og du velger selv om du vil engasjere deg i vårt arbeid.

Meld deg inn via QR-koden

